

Lausunto Ikaalisten Levonsuon aurikovoimalan suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 04.02.2025 § 9
1290/00.04.03/2025

Ikaalisten kaupunki pyytää lausuntoa Helios Nordic Energy Finland Oy:n Paununperän aurinkovoimalahankkeen suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelmasta.

Hankkeen kuvaus

Hankealue

Helios Nordic Energy suunnittelee Ikaalisten Paununperän Levonsuon alueelle 141,4 hehtaarin aurinkosähkön tuotantoalueen rakentamista kiinteistöjen

alueelle sekä osalle

kiinteistöistä

Hankealueen kiinteistöt ovat

yksityisomistuksessa ja hanketoimija on tehnyt maanvuokrasopimukset alueen maanomistajien kanssa.

Suunnittelutarvealueelta on matkaa Ikaalisten kaupungin keskustaan noin 17 km ja Parkanon kaupungin keskustaan noin 11 km. Alueelle on kulkuyhteys valtatieltä 3. Rakennettua kerrosalaa alueelle on suunnitteilla yhteensä noin 400 k-m², joka käsittää sähköasema-, varasto-, laite- ja valvomotiloja.

Aurinkovoimalan tekninen käyttöikä on vähintään 30 vuotta. Perustusten ja maakaapelointien tekninen käyttöikä on pidempi. Perusparannuksilla voimalan käyttöikä on mahdollista pidentää ja täten voimalan käyttöikäksi on suunniteltu 40 vuotta.

Hakijan perustelut ja erityinen syy

Rakentamisrajoitus

MRL 16§; Suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen.

Suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sellaiseen rakentamiseen, joka ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa.

Lausunnot

YVA-tarveharkintaa varten on laadittu lintujen syysmuuttoselvitys, pesimalinnustoselvitys, viitasammakko- ja lepakkoselvitys sekä luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys.

Pirkanmaan Ely-keskus on todennut 18.9.2024, että hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviontimenettelyä.

Sähkösiirto

Alueen sähkösiirto on suunniteltu toteutettavan alueen läpi kulkevaan Carunan 110 kV linjaan linjanvarsiliittymänä, jossa liityntäteho on 70 MW. Lähin sähköasema sijaitsee Valtatie 3:n toisella puolella, noin 100 metriä suunnittelualueen koillisosasta itään. Aurinkovoimalan yhteenlaskettu

nimellisteho on noin 112 MWp ja suunniteltu sähköntuotanto on noin 99 GWh vuodessa.

Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Ikaalisten pohjoisosassa Paununperän ja Särkipерän kylien välissä. Alueen pinta-ala on noin 200 hehtaaria ja se ulottuu Parkanon rajaan valtatie 3 länsipuolella. Alue on pääosin metsätaloustaloudessa olevaa metsämaata. Alueen metsä on suurelta osin nuorta kasvatusmetsää ja avohakkuuta ja taimikoita. Vanhempaa metsikkö esiintyy laikuttain. Suunnittelualueella on kaksi isompaa suoaluetta, Levonsuo ja Kouranneva. Levonsuo on ojitettu ja luonnontilaltaan täysin muuttunut turvekankaaksi, jonka avoimet osat ovat metsittyneet. Kuoranneva on sitä vastoin luonnontilainen ja pääosa suosta on ojitamatonta ja puustoltaan melko luonnontilaista.

Kaavoitus

Maakuntakaava

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jonka pirkanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 27.3.2017. Selvitysalue on maakuntakaavassa osoitettu maaseutualueeksi. Kyseiset alueet on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Suunnittelumääräyksen mukaan alueelle voidaan osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä. Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaehdotus on kaavaehdotusvaiheessa. Tällä täydennetään/muutetaan maakuntakaavaa. Vaihemaakuntakaavassa alueen merkintä on turvealueiden kehittämisen kohdealue. Näillä alueilla on merkitystä energiaturpeena huoltovarmuudelle ja kuivike- ja kasvuturpeen tuotannolle.

Yleiskaava ja asemakaava

Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestyksen määräykset ja ohjeet huomioidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Luonnonympäristö

Arvokkaat luontotyypit

Alueelle on laadittu luontoselvitys 16.9.2024. Alueella havaittiin yhteensä 3 arvokasta luontotyyppiä; Kouranneva (arvoluokka 3), Ympyräisneva (arvoluokka 4) ja Levonsuon länsipuolen suolaikku (arvoluokka 3). Kouranneva kuuluu soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteisiin. Suon reuna-alueille tulisi säästää suojaavaa puustoa.

Liito-orava

Luontoselvityksen yhteydessä havaittiin yksi liito-oravan elinpiirin ydinalue Suositeltavaa olisi säästää Nälkähaannevan länsipuolen liito-oravalle sopiva metsikkö.

Linnusto

Selvitysalueen linnusto on tavanomaista metsälinnustoa. Vesilintuja ei havaittu, sillä alueella ei ole vesistöjä tai suuria valtaajia. Kahlaajista linnustoon kuuluvat silmälläpidettävä taivaanvuohi, jolla on reviiiri selvitysalueen eteläreunalla kosteapohjaisella hakkuualalla sekä metsäviklo, jonka parimääräksi laskettiin neljä paria. Metsäviklo pesii mm. metsäojien varsilla.

Vaarantunut ja lintudirektiivin I-liitteeseen kuuluva varpuspöllö on pesinyt Nälkähaannevan luoteispuolella ja Pärepuunnevan lähistöllä pöntöissä, mutta pöntöt lienee sittemmin siirretty muualle, koska niitä ei löydetty.

Yhtään pöllöä ei kuultu kevään pöllökuuntelukierroksilla. Viime vuoden uhanalaisuusarvioinnissa varpuspöllö luokiteltiin vaarantuneeksi, kun se vielä vuoden 2015 arvioinnissa oli silmälläpidettävien luokassa. Se on yksi vanhoja kuusimetsiä suosivista lintulajeista, joiden kannat ovat laskusuunnassa metsäelin ympäristön pirstoutumisen ja häviämisen vuoksi. Yksittäisiä metsoja havaittiin linnustokartoituskerroilla kolmessa eri paikassa. Yksittäinen pyy soidintä Levonsuon pohjoispuolella.

Maisemavaikutukset, kulttuuriympäristö ja muinaisjäänökset
Ympäröivän metsäalueen maisema tulee muuttumaan aurinkovoima-alueen rakentamisen myötä, kun puustoa poistetaan. Hankealueen ja kulttuurimaisemien väliin sijoittuu runsaasti metsäalueita, joten hankealueelta poistuvalla puustolla ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia maisema-alueisiin. Maisemavaikutuksia voidaan lieventää jättämällä asutuksen ja hankealueen väliin puustoa. Maisemavaikutusten kohdalla voidaan todeta vain nykyhetken tilanne, mikä sen on ollut selvitysten tekemisen ajankohdassa. Tulevaisuudessa suojana toimivat metsät voidaan myös hakata, jolloin metsän suojaava vaikutus poistuu. Aurinkovoimalahankkeella ei arvioida olevan vaikutusta kiinteiden muinaisjäänösten tai muiden kulttuuriperintökohteiden säilymistä kannalta. Paneelientekniikan suunniteltavat ja rakennettavat alueet rajataan niin, etteivät ne sijoitu kulttuuriympäristöllisesti arvokkaille alueille.

Huomioita suunnittelutarvehakemuksesta

Sähkönsiirtoreitit tulisi esittää aineistossa tarkemmin.

Luonnonympäristön pirstoutuminen

Esimerkkinä suunnittelutarveratkaisun hakemuselostuksessa on sivulla 23 kuva luontoselvityksen mukaisista arvokkaista kohteista. Hankealue on kuvassa merkitty valkoisella, Kuvassa on myös eri väreillä merkitty alueita. Pinkillä on kuvassa merkitty liito-oravalle sopiva metsä, joka sijaitsee hankealueesta etelään. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on paikannettu hankealueen pohjoispuolelle, kartassa alue on merkitty violetilla värillä. Vihreällä värillä on osoitettu arvokkaan luontotyypin esiintyminen hankealueen osan ympärille. Hankealueen osan sijoittuminen näiden alueiden keskiöön herättää kysymystä, että kuinka paljon aurinkopaneelientekniikalla on vaikutusta mm. liito-oravan ja myös muiden eläinten elinpiirille ja liikkumiselle?

Päästöt ympäristöön

Aurinkopaneeleissa käytetään useita materiaaleja, joista osa voi olla myrkyllisiä tai ympäristölle haitallisia, erityisesti paneelien valmistus-, käyttö- ja hävittämisvaiheissa.

Alla on joitakin esimerkkejä myrkyllisistä aineista, joita voi esiintyä aurinkopaneeleissa:

Kadmium: Käytetään erityisesti ohutkalvoaurinkopaneeleissa. Kadmium on myrkyllinen metalli, joka voi aiheuttaa ympäristö- ja terveysongelmia.
Lyijy: Joissakin aurinkopaneelien komponenteissa, kuten juotoksissa, voi olla lyijyä. Lyijy on myrkyllistä ja voi aiheuttaa vakavia terveysongelmia.
Arsenikki: Joissakin aurinkopaneeleissa, erityisesti ohutkalvoissa, voi olla arsenikkia, joka on tunnettu myrkyllinen aine.
Silikonidioksidi: Vaikka se ei ole myrkyllinen samalla tavalla kuin edellä mainitut aineet, sen hienojakoinen pöly voi aiheuttaa hengitysongelmia.
Kemikaalit valmistusprosessissa: Aurinkopaneelien valmistuksessa käytetään myös muita kemikaaleja, jotka voivat olla vaarallisia, kuten erilaisia liuottimia ja happoja.

Lähin pohjavesialue eli Lapinneva-Lapiolahden pohjavesialue sijaitsee noin 1,5 km päässä hankealueesta.

Ympäristöriskin aiheuttaa myös mahdollinen palotilanne aurinkovoimala-alueella. Aurinkopaneeleista muodostuvat teräväreunaiset hiukkaset on vaarallisia ihmisille ja eläimille. Palotilanteessa lähialuille saattaa laskelman mukana näitä hiukkasia päätyä. Palotilanteessa myös akkuvarastoihin liittyy tulipalo- ja kemikaalivuotoriski. Alueelle tulee rakentaa riittävän leveät pelastustiet sekä asianmukainen palo- ja pelastussuunnitelma. Suunnittelutarveratkaisuhakemusta ratkaistaessa tulisi olla tarkempi tieto palotilanteen järjestelyistä. Ilmaisu asianmukainen palo- ja pelastussuunnitelma on hyvin epämääräinen eikä anna riittävästi tietoa, miten kriisitilanteessa haittojen syntyminen ehkäistään.

Valmistelija: rakennustarkastaja Raisa Karinsalo p. 044 7865651

Oheisaineistona:
Lausuntopyyntö
Suunnittelutarveratkaisuhakemusselostus
Suunnittelutarveratkaisuhakemuksen liitteet

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo

Päätösehdotus

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta esittää seuraavia huomioita lkaalisten Levonsuon aurinkovoimalahankkeesta sekä siihen liittyvästä suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta:

Sähkösiirtoreitit voimala-alueelta tulisi selvittää suunnitteluaineistosta helposti. Siirtoreiteistä tulee olla selkeät kuvaesitykset riittävän suurina, jotta mahdollisesti siirtoreittien kulku on mahdollista hahmottaa. Havaintona se, että hankealue on luontoselvityksen perusteella arvokkaiden luontokohteiden ympäröimä. Pohjoispuolella aluetta on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Eteläpuolella hankealuetta on liito-oravalle sopiva metsäalue. Hankealueen läheisyydessä on myös arvokkaan luontotyypin esiintymispaikka. Isojen aurinkokeräinkenttien vaikutuksia alueen kasvillisuuteen ja ekosysteemeihin ei vielä tarkasti tunneta. Mahdollisia ympäristövaikutuksia ovat kuitenkin haihdunnan hidastuminen maaperästä ja keräinten alapuolisen maanpinnan viileneminen. Alueet pirstaloivat luonnon ympäristöä ja vaikeuttavat eläinten liikkumista. Suunnitteluaineistossa ei ole selvitystä, miten edellämainitut haitat estetään.

Lapinnevan-Lapiolahden pohjavesialue sijaitsee noin 1,5 km päässä hankealueesta. Aineistossa ei ole kuvattu tilannetta, miten mahdollisen palotilanteen yhteydessä huolehditaan siitä, että esimerkiksi pohjaveden pilaantumisvaaraa ei synny. Aurinkokeräimet sisältävät monia haitallisia ja myrkyllisiä aineita, kuten piitä, lasia, muovia, polymeerejä sekä ympäristölle haitallisia raskasmetalleja. Lyijy ja kadmium ovat erittäin myrkyllisiä ja aiheuttavat ympäristöön päästessään merkittäviä haittoja. Palotilanteessa aurinkopaneeleista saattaa myös syntyä teräväreunaisia hiukkasia ympäristöön, jotka ovat vaarallisia ihmisille ja eläimille. Suunnittelutarveratkaisuhakemusta ratkaistaessa tulisi olla tarkempi tieto palotilanteen järjestelyistä. Ilmaisu asianmukainen palo- ja pelastussuunnitelma on hyvin epämääräinen eikä anna riittävästi tietoa, miten kriisitilanteessa haittojen syntyminen ehkäistään. Asiaa tulee tarkentaa.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

